

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки
Сумської обласної державної адміністрації
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Факультет іноземної та слов'янської філології
Кафедра української мови і літератури
Науково-дослідна лабораторія
«Академічна культура дослідника в освітньому просторі»
Ресурсний центр професійного розвитку
вчителя української мови і літератури

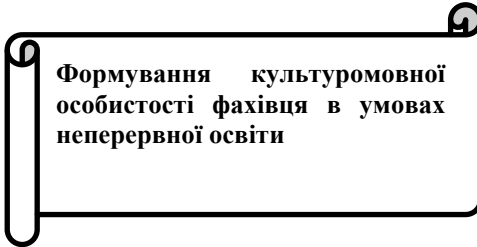
**ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ
І ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ
УЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА**

Збірник матеріалів

III Всеукраїнської науково-практичної конференції

Випуск 3

24 жовтня 2019 року

Формування культуромовної
особистості фахівця в умовах
неперервної освіти

Суми
Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка
2019

Department of Education and Science
Of Sumy Regional State Administration
Sumy State Pedagogical University named after AS Makarenko
Faculty of Foreign and Slavic Philology
Ukrainian language department
Research Laboratory
«Academic Culture of the Researcher in the Educational Space»
**Resource Center for Professional Development
of the Teacher of Ukrainian Language and Literature**

Innovations in Education and Pedagogical Mastery of the Teacher-Philologist

Collection of materials

III All-Ukrainian scientific and practical conference

Issue 3

October 24, 2019

**Formation of linguocultural
personality of specialist
in continuing education**

Sumy – 2019

УДК 001.895:005.336 (37.011.3 - 051: 80)

Рекомендовано до друку вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (протокол №5 від 23 грудня 2019 року)

Рецензенти:

Шейко В. І., доктор біологічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи (Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Суми, Україна);

Вовк М.П., доктор педагогічних наук, головний науковий співробітник (Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Київ, Україна);

Семеніхіна О.В., доктор педагогічних наук, професор (Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Суми, Україна);

Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника: збірник матеріалів III усеукраїнської науково-практичної конференції (м. Суми, 24-25 жовтня 2019 року)/ за ред. О.М.Семеног. – Суми: Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2019. – випуск 3. – 192 с.

У збірнику представлено узагальнені результати досліджень учасників III всеукраїнської науково-практичної конференції «Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника». Проблематика наукових розвідок: педагогічна майстерність учителя у вимірах інноваційних підходів; режисура педагогічної дії учителя; сучасний урок в умовах імплементації Концепції «Нова українська школа»; евристичні технології у фаховій підготовці майбутнього вчителя; професійна комунікація у добу цифрових технологій.

Збірник рекомендовано для широкого кола фахівців, які цікавляться проблемами освіти.

Матеріали подаються мовою оригіналу.

За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань та висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

©Сумський державний педагогічний університет ім. А.С. Макаренка, 2019 рік

Recommended for publication by the Academic Council of the Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko (minutes _ No. 25.11.2019)

Reviewers:

Sheiko V.I., Doctor of Biological Sciences, Professor, Vice-Rector for Scientific and Pedagogical Work (A.S. Makarenko Sumy State Pedagogical University, Sumy, Ukraine);

Vovk M.P., Doctor of Pedagogical Sciences, Chief Scientific Officer (Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine);

Semenikhina O.V., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (A.S. Makarenko Sumy State Pedagogical University, Sumy, Ukraine);

Innovations in Education and Pedagogical Mastery of the Teacher-Philologist: collection of materials of the III all-Ukrainian scientific and practical conference (Sumy, October 24-25, 2019) / ed. O. M. Semenog. - Sumy: Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko Publishing House, 2019. - Issue 2. - 192p.

The collection of materials presents the research results of the participants of the third all-Ukrainian scientific and practical conference "Innovations in Education and Pedagogical Mastery of Teacher-philologist ". Problems of scientific research: teacher's pedagogical skills on the ground of innovative approaches; directing the pedagogical action of the teacher; a modern lesson in terms of implementation of the New Ukrainian School Concept; heuristic technologies in the future teacher's professional training; professional communication in the digital age.

The collection is recommended for a wide range of specialists, who are interested in educational issues.

Materials are presented in the original language.

Authors of the materials are responsible for the reliability of facts, statistics and other data, the precision of formulation and conclusions.

©Sumy State Pedagogical University named after. A.S. Makarenko, 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
<u>РОЗДІЛ 1. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ У ВИМІРАХ ЧАСУ</u>	10
<i>Лянной Ю.</i> Сумський педагогічний університет імені А.С.Макаренка - лідер педагогічної освіти України	10
<i>Корж-Усенко Л.</i> Підготовка вчителя-словесника: сторінки з історії альма-матер мовою першоджерел	12
<i>Лавріненко О.</i> Педагогічне знання має стати опочуттєвленим, “живим знанням” (Іван Зязюн)	15
<i>Семенов О., Козлова О.</i> Концепти націєтворчої концепції основоположника педагогічної майстерності	21
<i>Мацько Л.</i> Мова першоджерел: до проблеми сакральності української мови	25
<i>Кравець Л.</i> Духовна сутність рідної мови у творчості Т. Шевченка	31
<i>Ходацька О.</i> Педагогічна майстерність учителя української мови і літератури та сучасні інноваційні підходи до вивчення творчості Тараса Шевченка – генія і людини: нове прочитання творів Кобзаря	34
<i>Семенов О., Козлова О.</i> Професійна мобільність – важливий чинник становлення вчителя нової української школи	41
<i>Голінько Н., Гребенюк Л.</i> Професіоналізм та педагогічна майстерність як запорука успіху викладача у сучасних умовах	43
<u>РОЗДІЛ 2. ІННОВАЦІЇ І ФАХОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ</u>	47
<i>Горошкіна О.</i> Філософські засади компетентнісно орієнтованої методики навчання української мови	47
<i>Грона Н.</i> Семінарські заняття як сучасні прикладні форми підготовки майбутнього вчителя початкових класів	50
<i>Гричаник Н.</i> Експериментальне навчання студентів-філологів шкільного аналізу епічних творів: місце і роль лекції	54
<i>Шаров С., Шарова Т.</i> Творчі роботи з філології як умова самореалізації та професійного становлення вчителя-словесника	59
<i>Кузьменко О., Масько Т.</i> Реалізація принципів педагогіки партнерства при вивченні української мови та літератури	63
<i>Чайка О.</i> Позааудиторна діяльність студентів як важлива складова вищої освіти	67
<u>РОЗДІЛ 3. СУЧАСНИЙ УРОК В УМОВАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»</u>	70
<i>Попова Л.</i> Особливості формування текстотвірних умінь учнів ліцею	70
<i>Королюк А.</i> Технологія проектного навчання як засіб формування самоосвітньої компетентності учнів ліцею	72
<i>Зотова В., Конейцева Л.</i> До проблеми інтеграції знань у процесі вивчення української літератури у сучасних закладах загальної середньої освіти	79
<i>Рудь О.</i> Формування національно-мовної особистості учня на уроках української мови	85
<i>Ковальська А., Слободянюк Л.</i> Компетентнісний підхід до викладання української мови в контексті реалізації сучасних освітніх реформ	94
<i>Копіца Є.</i> Практична значущість засвоєння учнями навчально-термінологічної лексики	98

Враховуючи вище зазначене, педагогіка партнерства є необхідною у закладах вищої освіти, оскільки розкриває потенціал та утверджує цінність кожного студента як особистості та готує молодь до майбутньої професійної діяльності та активної життєвої позиції.

Список використаних джерел:

1 Закон «Про освіту» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

2 Концепція «Нова українська школа» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

3 Кравчинська Т. С. Педагогіка партнерства: основні ідеї, принципи та сутність [Електронний ресурс] / Т.С.Кравчинська // Підготовка керівних та педагогічних кадрів до реалізації Концепції Нової української школи: Зб.статей Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 6 квітня 2017 р. –Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2017. – С. 85–88, Режим доступу : http://conf-hano.at.ua/load/zbirniki/elektronnij_zbirnik_materialiv/4-1-0-680.

4 Холковська І. Л. Партнерство як інноваційна форма діалогічної взаємодії викладача і студентів – майбутніх менеджерів [Електронний ресурс] / І.Л.Холковська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія, випуск 55, 2018. – С. 136, Режим доступу : <http://library.vspu.net/handle/123456789/11>.

О. Чайка,

Одеський національний медичний університет,

м.Одеса

ПОЗААУДИТОРНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ВИЩОЇ ОСВІТИ

З плином часу та розвитком суспільства, постійно зростають вимоги до професійної підготовки фахівців. Сьогодні, коли конкуренція на ринку праці є дуже високою у всіх сферах, виникає потреба у реалізації інноваційних підходів у підготовці конкурентоздатного спеціаліста. Яким має бути цей працівник важко відповісти однозначно, проте ми точно розуміємо, що це має бути самостійна та інтелектуально розвинена людина. Вступивши до університету, студент опиняється один на один зі своєю майбутньою професією. Він розуміє, що перед ним постає низка питань на які важко відповісти. Звичайно, йому на допомогу «приходять» консультації досвідчених викладачів, методичні рекомендації та спеціальна література, проте майбутньому фахівцю треба самостійно навчитись це використовувати правильно та доцільно. При обмеженому часі на аудиторних заняттях для оволодіння знаннями повною мірою, виникає необхідність навчити студентів ефективної праці в

позааудиторний час. Позааудиторна робота, за визначенням М. Мізюк, це безперервний процес, під час якого відбувається як освіта, так і виховання студентів, який не має фіксованих термінів завершення і який послідовно переходить із однієї стадії в другу [3]. Дійсно, така робота спрямована на всебічний розвиток особистості. Студенти отримують можливість реалізувати свої нахили та інтереси.

На думку Т. Децюк, позааудиторна робота є логічним продовженням аудиторних занять і проходить паралельно з ними, допомагає студенту активно навчатися та розвиває ініціативність [1, С.81]. Нам близька така думка, оскільки дійсно у великих групах, особливо якщо мова іде про потокові заняття, студенту важко проявити себе та весь свій потенціал, але це бажання можна реалізувати під час позааудиторної роботи. До цього виду діяльності залучають лише майбутніх фахівців, найбільш ініціативних та зацікавлених у поглибленні професійних знань.

Також, неможливо оминати увагою той факт, що позааудиторна діяльність формує у студентів вміння самостійно поповнювати багаж знань, вправно орієнтуватися в стрімкому потоці інформації, а отже вміння самостійно приймати рішення і нести відповідальність за їх результат, що безперечно стане у пригоді фахівцю у будь-якій сфері. Схожу думку висловлює І. Дичківська, вона підкреслює що участь у позааудиторній роботі спонукає студентів до проведення самостійних досліджень, підвищує мотивацію подальшої роботи, сприяє розвитку логічного мислення, як наслідок, розвитку творчої самостійної діяльності [2, 156].

Позааудиторна робота може проводитися у вищій школі за допомогою різних форм та видів. Здебільшого, науковці виділяють три форми позааудиторної діяльності: індивідуальна, групова та масова. Найстандартнішою є саме індивідуальна форма позааудиторної роботи, під якою розуміють самостійну діяльність окремих студентів, що спрямована на саморозвиток та самовиховання, на виконання завдань викладача, куратора та студентського колективу. Викладач може запропонувати студенту цю форму позааудиторної діяльності у вигляді науково-дослідницьких завдань, метою яких є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань з навчального курсу. Результатом можуть бути: реферати, анотації прочитаної додаткової літератури, кросворди, ребуси, презентація аналізу новітніх підходів та передового досвіду за фахом. Групова форма позааудиторної діяльності

охоплює порівняно невелику кількість студентів і обов'язково сприяє виявленню розвитку інтересів та творчих здібностей студентів. Вона, на нашу думку, має цільовий характер, тобто свідчить про наявність певної загальної мети та спільних інтересів. Вона може бути впроваджена у вигляді гуртків та клубів, творчих ігор, екскурсій, факультативних занять та створення проектів. Масові форми позааудиторної роботи відносять до числа найпопулярніших та найпоширеніших у вищих навчальних закладах. Вони розраховані на одночасне охоплення великої кількості студентської молоді, в чому є їх безперечна перевага. В своїй більшості, ці форми мають не лише пізнавальну, а й розважальну спрямованість. Вони, як правило, яскраві та урочисті. Прикладом такої форми позааудиторної роботи можуть бути: олімпіади, конкурси, турніри, декади окремих дисциплін, вікторини, інтелектуальні бої, випуски стіннівок, зустрічі з відомими людьми та науково-практичні конференції.

Можемо зробити висновок, що організація позааудиторної діяльності студентів є важливою складовою у підготовці кваліфікованого та конкурентоспроможного фахівця на ринку праці. Вдале та доцільне поєднання різних форм і методів позааудиторної роботи сприяє гармонійному та всебічному розвитку особистості. Головним завданням позааудиторної роботи у ВНЗ, є допомога у саморозвитку та самореалізації студента і поглиблення ним уявлення про себе як майбутнього професіонала в обраній сфері діяльності.

Список використаних джерел:

1. Децюк Т.М. Форми та методи позааудиторної роботи студентів у вищих навчальних закладах / Т.М. Децюк, А.А. Дударенко // Молодий вчений. – 2018. - № 3. – С.80-83.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 351 с.
3. Мізюк М. О. Організація та проведення поза аудиторної навчально-пізнавальної діяльності студентів. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://rogvetkoledg.in.ua/?p=1373>